

«Тасдиқ менамоям»
Директори ММЗГ-и АИКТ,
_____, н.и.к., Кароматов Ш.Ш.
аз «07» _____ 07. с. 2023

ХУЛОСАИ

**чаласаи васеи Шӯрои олимони Маркази миллии захираҳои генетикии
Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон**

Диссертатсияи Намозов Амонулло Каримхонович дар мавзуи «Омузиши агробиологии коллексияи навъҳои себҳои маҳаллӣ, воридотӣ ва шаклҳои ёбоии онҳо дар шароити водии Ҳисор» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои кишоварзӣ, аз рӯи ихтисоси 06.01.05. – Селексия ва тухмипарварии растаниҳои кишоварзӣ дар шӯбаи зироатҳои сабзавотӣ, полизӣ, дарахтони мевадиханда, ангур ва растаниҳои шифобахши Маркази миллии захираҳои генетикии Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон, солҳои 2013-2018 иҷро шудааст.

Намозов Амонулло Каримхонович, соли таваллудаш 1990, шаҳрванди Ҷумҳурии Тоҷикистон буда, соли 2007 Донишгоҳи давлатии шаҳри Кулоб ба номи А. Рӯдакӣ дохил шуда, онро соли 2012 аз рӯи ихтисоси биология хатм намудааст. Соли 2013 аспиранти шӯбаи зироатҳои сабзавотӣ, полизӣ, дарахтони мевадиханда, ангур ва растаниҳои шифобахш аз рӯи 06.01.05. – Селексия ва тухмипарварии растаниҳои кишоварзӣ ба қайд гирифта шуда, онро соли 2016 хатм намудааст. Аз соли 2016 то ҳол дар кафедраи биология ва методикаи таълими он Донишгоҳи давлатии Кулоб ба номи А. Рӯдакӣ ба ҳайси омузгор кор ва фаъолият дорад.

Мавзуи рисолаи диссертатсионӣ “Омузиши муқоисавӣ навъу намунаҳои себҳои маҳаллӣ, интродуксионӣ чорӣ намудани бехтаринҳо дар истехсолот” дар Шӯрои олимони ММЗГ-и АИКТ, суратчаласаи № 30, аз 31.12.2012 баррасӣ гардида тасдиқ карда шудааст.

Мавзуи рисолаи диссертатсионӣ дар таҳрири нав “Омузиши агробиологии коллексияи навъҳои себҳои маҳаллӣ, воридотӣ ва шаклҳои

ёбоии онҳо дар шароити водии Ҳисор” дар Шӯрои олимони ММЗГ-и АИКТ, суратчаласаи № 01, аз 04.07.2023 тасдиқ карда шудааст.

Роҳбари илмӣ: Назиров Ҳикматулло Нуруллоевич - доктори илмҳои кишоварзӣ, сарҳодими илмии Институти боғу тоқпарварӣ ва сабзавотқории Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон.

Мушовири илмӣ: Гулов Саидали Маъмурович - доктори илмҳои биологӣ, узлви вобастаи АМИТ, профессори кафедраи меваю сабзавот ва тоқпарварии Донишгоҳи аграрии Тоҷикистон ба номи Шириншоҳ Шохтемур.

Муқарризон:

Камолов Н. н.и.к., ходими пешбари илимии шӯбаи меваю тоқпарварӣ ва буттамевагиҳои Институти боғу тоқпарварӣ ва сабзавотқории АИКТ ва Пулодов М. н.и.к., ходими калони илмии шӯбаи зироатҳои кишоварзии Маркази миллии захираҳои генетикии АИКТ.

Аз рӯи чамъбасти муҳокимаҳо чунин хулосагирӣ карда шуд.

Мубрамии мавзӯи таҳқиқот. Яке аз бахшҳои асосии пешбарандаи иқтисодиёти мамлакат соҳаи кишоварзӣ ба шумор рафта, дар солҳои охир новобаста аз таъсири офатҳои табиӣ, омилҳои бӯҳронӣ ва антропогенӣ дар сатҳи устувор қарор дорад. Аммо масъалаҳои муҳими соҳаи кишоварзӣ, аз он ҷумла сиёсати аграрӣ, номуайянии шаклҳои рушди минбаъдаи он баррасӣ нашудаанд. Бинобар ин, аз тамоми имкониятҳои мавҷуда бо мақсади баланд бардоштани самаранокии истеҳсолоти кишоварзӣ ва захираҳои табиӣ бояд ба таври зарурӣ истифода намуд.

Шароити хоку иқлими Тоҷикистон, хусусан водии Ҳисор барои парвариши дарахтони мевадиханда мусоид мебошад. Боғдорӣ бахши муҳими кишоварзӣ ба шумор рафта, он дар таъмини амнияти озуқаворӣ ва сабади истеъмолӣ мавқеи намоёнро ишғол менамояд, чунки мевачот дар баробари маводи ғизоӣ ҳамчунин, маводи табобатӣ низ мебошад. Рушди бемайлони боғдорӣ вобаста ба афзоиши аҳоли дар ҷумҳурӣ

масъалаи мубрами рӯз мебошад. Чунки аҳолии мамлакт рӯз то рӯз зиёд шуда, талаботи аҳоли низ ҳамасола аз ҳисоби мевачоту сабзавот, ғалладонаю лӯбиёғиҳо афзоиш ёфта истодаанд.

Олимони соҳаи боғдорӣ дар Тоҷикистон ба кашфи навъҳои ба талаботи замони муосир ҷавобгӯи дарахтони мева машғул буда, дар ин самт ба комёбиҳои хубе ноил гардидаанд. Ҳавасмандони соҳаи боғдорӣ ва ихтисосмандон дар қитъаҳои наздихавлигӣ, хочагиҳои деҳқони ва дигар қитъаҳои замин ба парвариши дарахтони мевадиханда рағбати зиёд намуда, ба натиҷаҳои назаррас ноил гардидаанд.

Тағйирёбии шароити агроиқлимӣ солҳои охир ба таври назаррас мушоҳида мегардад, ки ба рушду инкишоф, маҳсулноки ва сифати маҳсулот таъсири манфӣ мерасонад. Устувории навъҳо ба касалию ҳашароти зараррасон паст мегарданд. Ин омилҳо ва дигар проблемаҳои мавҷударо ба назар гирифта дар шароити водии Ҳисор оид ба баҳодиҳии агробиологии навъҳои маҳаллӣ, воридотӣ ва шаклҳои себи ёбоии Тоҷикистон ва парвариши онҳо таҷрибаҳои илмии саҳроӣ амалӣ карда шуд.

Дарачаи таҳқиқи мавзӯи илмӣ. Дар раванди кори диссертатсия таҷрибаи олимони соҳаи селекция ва растанипарварӣ истифода шудааст, Н.И. Вавилов, 1938, И.Т. Васильченко, солҳои 1948, 1957, 1963, В.И. Запрыгаева, 1964, В.В. Пономаренко, солҳои 1979, 1980, 1982, В.И. Авдеев, Н. Камолов., Ҳ.Н. Назиров, З.А. Авдеева, 1986 С.М.Гулов, Ф. Урунов, Ҳ.Н. Назиров 1999, Х. Сафаралиев, С. Махмадаминов 2010 ва дигарон, ки дар тадқиқотҳои худ, гуногуншакли ва хусусиятҳои биологӣю хочагидорӣи навъҳои воридшуда, маҳаллӣ ва ёбоии дарахтони мевадихандаро нишон додаанд, истифода гардидаанд.

Робитаи таҳқиқот бо барномаҳо (лоихаҳо) ва ё мавзӯҳои илмӣ. Таҳқиқоти илмӣ мазкур дар заминаи Барномаи ислоҳоти кишоварзии Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои 2012-2020 (Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 1-уми августи соли 2012, №383), Барномаи рушди соҳаи боғу тоқпарварӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон барои солҳои

2016-2020 (Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, №793, аз 30-юми декабри соли 2015), ҳамчунин, мавзуи рисола ба самтҳои афзалиятноки таҳқиқоти илмӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки дар Концепсияи сиёсати аграрии Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки бо Қарори Ҳукумат таҳти № ГР 01890003132, аз 5-уми январи соли 2016 тасдиқ карда шудааст, мувофиқат мекунад. Кори диссертатсионӣ тибқи мавзуи корҳои илмӣ таҳқиқоти шуъбаи зироатҳои сабзавотӣ, полизӣ, дарахтони мевадиханда, ангур ва растаниҳои шифобахши Маркази миллии захираҳои генетикии АИКТ, дар доираи лоиҳаи “Ҷамъоварӣ, омӯзиш ва нигоҳдории навъу намунаҳои зироатҳои сабзавотӣ полизӣ ва дарахтони мевадихандаи маҳалли мутобиқгардида дар шароити Тоҷикистони Марказӣ” барои солҳои 2016-2020 (РҚД 0116ТJ00601) иҷро гардидааст.

Тавсифи умумии таҳқиқот

Мақсади таҳқиқот: Баҳодиҳии агробиологӣ, ҷудо кардани навъҳои беҳтарини себҳои маҳаллӣ ва шаклҳои ёбоии он барои истифодабарӣ дар корҳои селекционӣ, ғани гардонидани навъу хелҳои гуногуни боғдории ҷумҳурӣ, бунёди боғҳои саноатии интенсивӣ ва роҳҳои ҳифзу нигоҳ доштани захираҳои генетикии навъҳои маҳаллии себ.

Вазифаҳои таҳқиқот:

- Омӯхтани қонуниятҳои ҷараёни марҳилаҳои фенологӣ дар давраи рушди солони себҳои маҳаллӣ, шаклҳои ёбоии он ва навъҳои воридшуда;
- Муайян намудани хусусиятҳои биологӣ (тобоварӣ ба шароити табиӣ, хушкӣ, таркиби хок ва ҳарорати ҳаво), дараҷаи паҳншавии онҳо дар минтақа;
- Баҳо додани устувории навъу шаклҳои себ ба хушкӣ.
- Баҳодиҳӣ ба нашъунамои навъҳои себ дар шароити водии Ҳисор;
- Муайян намудани тобоварии навъҳои себ ба касалиҳо, хусусан, касалиҳои хатарноки занбуруғӣ – кӯтурак (*Venturia inaequalis* (Cooke) Winter), гардзанӣ (*Podosphaera leucotricha* Salm) ва муайян намудани манбаъҳои устуворнокии комплексӣ ба бемориҳо;
- Муайян намудани маҳсулнокии себ вобаста ба навъ;

- Омӯхтани навъу шаклҳои себ аз рӯйи аломатҳои маҳсулноки, ҳосилбандии мунтазам, ҳосилноки, чудо кардани навъу шаклҳои себ, ки дорои хусусиятҳои беҳтарини арзишноканд ва барои истифода дар селекция ва бунёд намудани боғҳои ҳозиразамон;

- Муайян намудани сифатҳои таъми, техникӣ ва нишондиҳандаҳои биохимиявии меваҳои навъу шаклҳои себ;

- Чудо кардани навъу шаклҳои себ, ки манбаи сифати баланди мева мебошанд ва истифодаи он барои корҳои селекционӣ;

- Чудо кардани навъу шаклҳои пурқимати ояндадори себ ҳамчун маводи аввалияи селекционӣ ва ғани гардонидани ассортименти навъҳои себ дар ҷумҳурӣ.

- Баҳо додани самараи иқтисодии навъу шаклҳои ояндадори себ ва муайян кардани навъҳои камхарҷ барои ташкили боғҳои саноатӣ дар ҷумҳурӣ;

- Таҳияи тавсияномаи илман асосноккардашуда оид ба навъҳои маҳаллии себ, навъҳои воридотӣ ва шаклҳои себи ёбӣ барои парвариш.

Объекти таҳқиқот навъҳои маҳаллӣ, шаклҳои ёбӣ ва воридшудаи себ дар шароити водии Ҳисор, ки давраи пухтарасии меваашон ва ҳосилнокиашон новобаста аз ҳаҷми мева гуногунанд.

Мавзӯи (предмет) таҳқиқот. Омӯзиши агробиологии коллексияи навъҳои себҳои маҳаллӣ, воридотӣ ва шаклҳои ёбоии онҳо дар шароити водии Ҳисор.

Навгонии илмӣ таҳқиқот. Бори аввал баҳодихии агробиологии навъҳои маҳаллӣ, навъҳои воридшуда ва шаклҳои ёбоии себ, хусусиятҳо ва қонуниятҳои зухуроти нерӯи мутобикшавӣ ва маҳсулнокии навъу шаклҳои ояндадори себ вобаста ба тағйирёбии иқлим ва ҳосияти навъӣ дар шароити водии Ҳисор муайян карда шуданд.

Навъу шаклҳои нави себ, ки аз мавзӯҳои баланд ва популятсияҳои гуногуни водии Ҳисор интихоб гардида буданд, бо хусусиятҳои пурқиматашон аз дигар навъу шаклҳо ва аз як қатор навъҳои воридшуда

(интродуксионӣ) фарқ мекарданд, барои корҳои селексионӣ истифода гардиданд.

Аввалин маротиба аз байни шаклҳои ёбоии себ, 4 - шакли ёбоии себ, бо аломатҳои ба хушкӣ устувор чун карда шуданд. Дар шароити тағйирёбии иқлим баҳодиҳии устувориятнокии навъу шаклҳои себ ба касалиҳои гардзанӣ, кӯтурак гузаронида шуд. Дар баробари ин афзоиши зарарнокии касалиҳои кӯтурак ва гардзанӣ, ки бо зиёд шудани таъсири маҷмӯи фишорҳо дар марҳилаи гулкунӣ ва пас аз он рост меояд, муайян карда шуд, ки он имкон дод навъ ва шаклҳои тобовартарин манбаъҳои ин аломат муайян карда шаванд. Ҳамчунин, бори аввал барои парвариши себ базаи маълумотнома, ки дар он тавсифи пурраи 5- навъи маҳаллӣ, 6- навъи воридшуда ва 4- шакли ёбоии себ, дар шароити водии Ҳисор омӯхта шудаанд ва аз рӯи аломатҳои асосии селексионӣ ва иқтисодӣ пурарзишанд, таҳия карда шуданд.

Аҳамияти назариявӣ ва илмию амалии таҳқиқот. Истифодаи навъҳои беҳтарини маҳаллию воридотии себ барои бунёди боғҳои саноатӣ, нишондодҳои ҳосилнокӣ ва сифати молии себ дар шароити водии Ҳисор, яке аз масъалаҳои муҳим буда, муайянкунии маҳсулнокии навъҳои себ дар шароити минтақа ва нақши он дар таъмини талаботи аҳоли бо маводи ғизоӣ муфид арзёбӣ мешавад. Мутобиқати навъҳои воридотию маҳаллии себ вобаста ба тағйирёбии шароити хокии водии Ҳисор, вобаста ба таъсири омилҳои абиотӣ бо мақсади асоснок намудани парвариши ҳосили дилҳои себ аз ҷумлаи самти асосии тадқиқоти мазкур мебошад. Ҳолати кунунии солҳои охир барои ҳамаи минтақаҳои зироаткории Ҷумҳурии Тоҷикистон басо нигаронкунанда буда, боиси паст гардидани ҳосилнокӣ ва сифати маҳсулотро ифода менамояд.

Аҳамияти амалии таҳқиқоти дар он мебошад, ки қонуниятҳои амаликунии иқтидори мутобиқшавии навъу шаклҳои себ дар шароити ноустувори муҳити зист ва таъсири омилҳои таъсиррасон муқаррар карда шудаанд. Дар баробари ин, оид ба хусусиятҳои биологии навъу

шаклҳо ва навъҳои нави селекцияи хориҷӣ донишҳои нав ба даст оварда шуд.

Нуқтаҳои ба Ҳимоя пешниҳодшаванда.

- ✓ Омӯхтани хусусиятҳои биологии навъҳои маҳаллӣ, воридотӣ ва шаклҳои ёбоии себ;
- ✓ Хусусиятҳои муқарраршудаи фенологӣ, биологии навъҳои маҳаллӣ ва шаклҳои ёбоии себ;
- ✓ Истифода бурдани хусусиятҳои арзишноки навъу шаклҳои маҳсулнокиашон баланд.
- ✓ Омӯхтани хусусиятҳои тобоварӣ ба шароити табиӣ, хушкӣ, таркиби хок ва ҳарорати ҳаво;
- ✓ Баҳодиҳӣ ба нашъунамои навъҳои себ дар шароити водии Ҳисор;
- ✓ Муайян намудани тобоварии навъҳои себ ба касалиҳо, хусусан, касалиҳои хатарноки занбӯруғӣ – кӯтурак (*Venturia inaequalis* (Cooke) Winter), гардзанӣ (*Podosphaera leucotricha* Salm) ва муайян намудани манбаъҳои устуворнокии комплексӣ ба бемориҳо;
- ✓ Чудо кардани навъу шаклҳои пурқимати ояндадори себ ҳамчун маводи аввалияи селекционӣ ва ғани гардонидани ассортименти навъҳои себ дар ҷумҳурӣ;
- ✓ Тавсияи илман асоснок оид ба истифодаи навъҳои пурмаҳсули маҳаллӣ, воридотӣ ва шаклҳои ёбоии себ дар шароити водии Ҳисор.

Дараҷаи эътимоднокии натиҷаҳо. Дараҷаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқот ва таҷрибаҳои саҳроӣ оид ба баҳодиҳии агробиологии навъҳои маҳаллӣ, воридотӣ ва шаклҳои себи ёбоии Тоҷикистон барои мувофиқойии парвариши онҳо дар шароити водии Ҳисор мувофиқи методикаи таҳқиқотҳои илмӣ дар соҳаи кишоварзии самти растанипарварӣ гузаронида шуда, коркард карда, исбот шуда, дар асоси талаботи Дастури таҷрибаҳои саҳроӣ, мувофиқи услуби пешниҳодкардаи Б.А.Доспехов 1985 роҳандозӣ шуда, натиҷаҳои ба даст омада, тавассути усули таҳлили омӯрӣ коркард карда шуда, натиҷаҳои

дастратгардида бо истифода аз усули таҳлили дисперсионӣ дар барномаи компютери *Microsoft Excel*, 2010 иҷро карда шуданд.

Мутобиқати диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ (бо шарҳ ва соҳаи таҳқиқот). Соҳаи таҳқиқоти мавзуи диссертатсионии унвонҷӯй агробиология ва коллексияҳои дарахтони себ буда, мазмуни диссертатсия ва таҳқиқоти иҷрошуда ба шиносномаи ихтисоси 06.01.05 – Селексия ва тухмипарварии растаниҳои кишоварзӣ мутобиқат мекунад.

Саҳми шахсии довталаби дараҷаи илмӣ дар таҳқиқот. Саҳми шахсии муаллиф дар гузаронидани таҷрибаҳои саҳроӣ, озмоишгоҳӣ, гузаронидани мушоҳидаҳои фенологӣ, муайянкунии аломатҳои биометрӣ, коркарди дисперсионӣ математикӣ натиҷаҳо, самаранокии иқтисодӣ, навиштани мақолаҳои илмӣ ва аслияти маърузаи диссертатсия ба 87,84% баробар мебошад. Диссертатсия аз 128 саҳифаи компютерӣ иборат буда, аз муқаддима, 5 боб, натиҷаҳои таҳқиқот, хулоса, тавсияҳо ба истехсолот, 17 расм, 5 диаграмма ва 23 ҷадвал иборат мебошад.

Тасвир ва амалисозии натиҷаҳои диссертатсия. Натиҷаҳои диссертатсия дар шакли маърузаҳои илмӣ дар семинарҳои Институти илмӣ таҳқиқотии зироаткорӣ Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон (2014-2023); Конференсияи илмӣ назариявии ҳайати устодону кормандон ва донишҷӯёни Донишгоҳи аграрии Тоҷикистон бахшида ба 25-солагии Истиқлолияти давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон (Душанбе, 2016); Конференсияи ҷумҳуриявии илмӣ амалии “Ҳолати гуногунии биологӣ дар шароити тағйирёбии иқлим” (Данғара, 2017); Конференсияи ҷумҳуриявии илмӣ амалии “Аҳамияти технологияи муосир дар баланд бардоштани истехсолоти кишоварзӣ” (Душанбе, 2017); Конференсияи ҷумҳуриявии илмӣ амалии “Истифодаи самараноки омилҳои биоиклимӣ дар парвариши зироатҳои кишоварзӣ” (Душанбе, 2018); Конференсияи илмӣ-амалии ҷумҳуриявӣ дар мавзуи “Мушкилоти муҳими самаранок истифодабарии захираҳои замин ва об дар хоҷагии қишлоқ, дар шароити ҷаҳонишавии тағйирёбии иқлим” (Душанбе, 2019); Конференсияи VIII-уми байналмилалӣ “Хусусиятҳои

экологии гуногулнии биологӣ” (Хучанд, 2019); Конференсияи ҷумҳуриявии илмӣ-амалӣ дар мавзӯи “Энергияи сабз ва ҳифзи экосистемаҳои табиӣи Ҷумҳурии Тоҷикистон” (Кӯлоб, 2023), Конференсияи ҷумҳуриявии илмӣ-амалӣ дар мавзӯи “Нақши Пешвои миллат дар саноатикунони соҳаи кишоварзии мамлакат ва баланд бардоштани самаранокии истифодаи замин” (Данғара, 2023) ва ғайра таъйид шудаанд.

Таҷрибаҳо ва рафти иҷрои корҳои илмӣ-таҳқиқотӣ давоми солҳои 2014-2018 аз тарафи комиссияи апробатсионии Маркази миллии захираҳои генетикии АИКТ бо иштироки намоёндагон аз Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон, Институти боғдорӣ, Институти зироаткорӣ Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон ва Донишгоҳи аграрии Тоҷикистон ба номи Ш. Шохтемур санчида шуда, баҳогузорӣ карда шудаанд.

Натиҷаҳои нисбатан амиқи дастовардаи худӣ унвонҷӯ, навғониҳо ва аҳамияти амалии онҳо. Барои корҳои селекционӣ манбаъҳои нави хусусиятҳои пуркиматдоштаи себ муайян карда шуданд, ки ин имконият медиҳад шаклҳои ибтидоии волидайн барои дурагакунӣ самаранок интихоб шуда, раванди селекционӣ тезонида шавад. Барои истеҳсолот навъҳои ояндадор, ки дорой тамоми хусусиятҳои арзишноканд ва аз ҷиҳати иқтисодӣ аҳамияти калон доранд, пешниҳод карда мешаванд, ки он самарай иловагӣ ба истеҳсолоти кишоварзӣ мебошад.

Муайян кардани ҳосилнокии навъҳои беҳтарини себ барои парвариш, мутобиқ будани онҳо, баланд бардоштани маҳсулнокии онҳо, асоснок намудани роҳҳои баланд бардоштани маҳсулнокии ва сифати баланди ҳосил, афзун гардонидани самаранокии иқтисодии парвариши ҳосилнокии навъҳои дарахтҳои мевадиханда, талаботи кунунии соҳаи кишоварзиро дар бар мегирад.

Натиҷаҳои илмӣ ва санчиши истеҳсолии таҷрибаҳои саҳроӣ оид ба маҳсулнокии навъҳои маҳаллӣ ва воридотӣ себ дар майдони 2 гектар

дар хоҷагиҳои деҳқонии “Тағой”-и н.Ваҳши Вилояти Хатлон ва дар Хоҷагиҳои деҳқонии «Сарикиштӣ»-и ноҳияи Рӯдакӣ амалӣ гаштааст.

Интишорот аз рӯи мавзӯи диссертатсия. Доир ба мавзӯи диссертатсия 8- маводи илмӣ дар маҷаллаҳо ва конференсияҳои байналмилалӣ ва ҷумҳуриявӣ аз ҷумла 4- мақола дар нашрияҳои тақризшавандаи ҚОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва 1- тавсиянома бо номи “Боғпарварӣ” ба ҷоп расидаанд.

**Интишорот аз рӯи мавзӯи диссертатсия
Мақолаҳо дар маҷаллаҳои тақризшавандаи ҚОА-и назди
Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон:**

[1-М]. **Намозов А.К.** Сравнительное сортоизучения некоторых местных сортов яблони в условиях центрального Таджикистана / С. Гулов, А.К. Намозов // “Кишоварз”(Земледелец) ДАТ, - 2014.- № 4, -С. 78-79, ISSN 2074-5435

[2-М]. **Намозов А.К.** Биологические особенности выращивания и повышение урожайности местных сортов яблони в условиях гиссарской долины Таджикистана / С.Гулов, А.Намозов // “Кишоварз”(Земледелец) ДАТ, - 2016.- № 8, -С. 195-197, ISSN 2074-5435

[3-М]. **Намозов А.К.** Адаптаци и вегетационный период у местных сортов яблонь / С. Гулов, А.К. Намозов // Паёми Донишгоҳи миллии Тоҷикистон, Душанбе- 2018, -№ 2, С. 213-217.

[4-М]. **Намозов А.К.** Навъҳои себҳои маҳаллӣ ва аҳмияти хоҷагии селексионии онҳо / А.К. Намозов // “Кишоварз”(Земледелец) ДАТ, - 2021.- № 3, -С. 61-64, ISSN 2074-5435

**Мақола ва мулоҳизаҳо дар маҷмуаҳои конференсия
ва дигар нашрияҳо ба таъби расидаанд:**

[5-М]. **Намозов А.К.** Тавсифи биоэкологии себҳои маҳаллии водии Ҳисор / С. Гулов, А.Намозов // Конференсияи 8-уми байналмилалӣ дар мавзӯи «Хусусиятҳои экологии ғуноғунии биологӣ», (ш. Хучанд, 3-4 октябри соли 2019. - С. 175-176.

[6-М]. **Намозов А.К.** Таъсири нуриҳои минералӣ ба рушд ва ҳосили дарахтони себ дар шароити Тоҷикистони Марказӣ / С. Абдуллоев, Ф.Қ.

Давлатов, А.К. Намозов, Р.А.Шарипов, Ҳ.Н. Назиров // Конференсияи илмю назариявӣ байналмилалӣ дар мавзӯи: Истифодабарии усулҳои инноватсионӣ дар баланд бардоштани ҳосилнокии дарахтони мевадиханда, ангур ва зироатҳои сабзавотию картошка. Душанбе, 2022. -С. 29-33.

[7-М]. Намозов А.К. Маҳсулнокии навъҳои маҳаллӣ ва воридоти себ дар шароити водии Ҳисор / А.К.Намозов, Ҳ.Н. Назиров, С.М. Гулов // Конференсияи илмӣ-амалии ҷумҳуриявӣ дар мавзӯи: Нақши Пешвои миллат дар саноатикунории соҳаи кишоварзии мамлакат ва баланд бардоштани самаранокии истифодаи замин. Данғара, 2023. -С. 69-74.

[8-М]. Намозов А.К. Баҳодиҳии агробиологии навъҳои маҳаллӣ ва воридоти себ дар шароити водии Ҳисор / А.К.Намозов // Конференсияи илмӣ-амалии ҷумҳуриявӣ дар мавзӯи: Нақши Пешвои миллат дар саноатикунории соҳаи кишоварзии мамлакат ва баланд бардоштани самаранокии истифодаи замин. Данғара, 2023. -С. 74-81.

Тавсиянома

[1]. Намозов А.К. “Боғпарварӣ” тавсиянома Гулов С.М., Бобоев М.Т., Намозов А.К., Наботов Р.С Душанбе, 2021 С-35.

Диссертатсияи Намозов Амонулло Каримхонович дар мавзӯи «Омӯзиши агробиологии коллексияи навъҳои себҳои маҳаллӣ, воридотӣ ва шаклҳои ёбоии онҳо дар шароити водии Ҳисор» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои кишоварзӣ, аз рӯи ихтисоси 06.01.05.– Селексия ва тухмипарварии растаниҳои кишоварзӣ ба талаботҳои Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯӣ буда, барои ҳимоя ба Шӯрои диссертатсионии мувофиқ ба ихтисос оид ба дарёфти дараҷаҳои илмӣ доктори фалсафа (PhD) –доктор аз рӯи ихтисос, номзади илм ва доктори илм тавсия карда мешавад. Хулоса дар ҷаласаи васеи Шӯрои олимони Маркази миллии захираҳои генетикии Академияи илмҳои кишоварзии Тоҷикистон қабул карда шуд.

Дар ҷаласа 11 нафар аъзоёни Шӯрои олимони ва 7 нафар даъватшудагон иштирок доштанд.

Натичаи овоздиҳӣ: овоз доданд барои тавсияи диссертатсияи Намозов Амонулло Каримхонович дар мавзӯи «Омӯзиши агробиологии коллексияи навъҳои себҳои маҳаллӣ, воридотӣ ва шаклҳои ёбоии онҳо дар шароити водии Ҳисор» барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои кишоварзӣ, аз рӯйи ихтисоси 06.01.05.–Селексия ва тухмипарварии растаниҳои кишоварзӣ ба ҳимояи асосӣ “**тарифдор**”-18 нафар, “**муқобил**” – нест, “**бетариф**”- нест, Протоколи № 1 аз Шӯрои олимони ММЗГ-и АИКТ аз 04.07.2023

Раиси Шӯро:

Муовини директор доир ба
КИТ ва ТККИ-и ММЗГ-и АИКТ, н.и.к.

Баротов Ф.М.

Котиби Шӯро

Номзади илмҳои биологӣ.

Муродов Ш.С.

Муқарриз:

н.и.к. ходими пешбари илимии шӯбаи
меваю тоқпарварӣ ва буттамевагиҳои
Институти боғу тоқпарварӣ ва
сабзавоткорӣ АИКТ.

Камолов Н.

Муқарриз:

н.и.к. ходими калони илмии шӯбаи
зирутҳои кишоварзии ММЗГ-и АИКТ.

Пулодов М.

735104, н. Рӯдакӣ, Ҷамоати деҳоти Сарикӣштӣ, деҳаи Маҳмадшӯи боло,
тел. +992917175674, e-mail: geneticresources.tj@mail.ru

Имзоҳои Баротов Ф.М., Муродов Ш.С. ва
Пулодов М. -ро тасдиқ менамоем:
нозири кадрҳои ММЗГ-и АИКТ.

Миҷғонаи М.

Имзои Камолов Н. -ро тасдиқ менамоем:
нозири кадрҳои Институти боғу тоқпарварӣ
ва сабзавоткорӣ АИКТ.

Пирова М.И.